

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

01 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpatul Chicu Valeriu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe

Chicu Valeriu Xxxxx, născut la xxxxx, originar
și domiciliat în Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 01.04.2015 – 19.10.2015;
2. Instanța de apel: 12.11.2015 – 15.04.2016;
3. Instanța de recurs ordinar: 24.06.2016 – 08.11.2016;
4. Instanța de recurs în anulare: 24.05.2017 – 02.08.2017;
5. Instanța de recurs în anulare: 08.04.2021 – 27.04.2021;
6. Instanța de apel: 17.08.2022 – 01.11.2022;
7. Instanța de recurs ordinar: 22.12.2022 – 01.02.2023.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 19 octombrie 2015, Chicu Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat: în baza art. 171 alin. (2) lit. b²) Cod penal, la 12 ani închisoare; în baza art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal, la detențiune pe viață; în baza art. 172 alin. (2) lit. b²) Cod penal, la 12 ani închisoare; în baza art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, la detențiune pe viață; în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare.

În baza art. 84 alin. (5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită lui Chicu Valeriu - detențiune pe viață, în penitenciar de tip închis.

S-a încasat de la Chicu Valeriu în beneficiul instituției medico-sanitare „Spitalul Clinic de Psihiatrie”, cu titlu de cheltuieli judiciare, pentru efectuarea rapoartelor de expertiză nr. 864a, nr. 865a, nr. 886a din 20.11.2014 și respectiv nr.12s din 17.02.2015 - suma de 11 244,24 lei.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că, Chicu Valeriu, în perioada anilor 2007 - octombrie 2014, locuind împreună cu familia sa, în casa proprie situată în satul

Peticeni, raionul Călărași, știind cu certitudine că fiica minoră Xxxxx, născută în anul Xxxxx, nu a atins vârsta de 14 ani, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința - manifestată de vârsta fragedă și puterea fizică slabă, prin constrângere psihică și fizică exprimată prin dezbrăcarea forțată de haine, amenințarea cu aplicarea violenței fizice, contrar voinței acesteia, a întreținut cu ea în repetate rânduri raporturi sexuale, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 444 din 12.10.2014 o ruptură veche cicatrizată la cifra 6 conform cadranului ceasului a himenului.

Tot el, în vara anului 2012, în timpul zilei, aflându-se în casa proprie situată în satul Peticeni raionul Călărași, știind cu certitudine că fiica minoră Xxxxx, născută în anul 2004, nu a atins vârsta de 14 ani, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința - manifestată de vârsta fragedă și puterea fizică slabă, având scopul de a-și satisface pofta sexuală în forme perverse, prin constrângere psihică și fizică exprimată prin dezbrăcarea forțată de haine, amenințarea cu aplicarea violenței fizice, contrar voinței acesteia, a întreținut cu ea un raport sexual în formă perversă.

Tot el, locuind împreună cu soția sa Xxxxx, din anul 1998, pe parcursul vieții în comun, manifestând un comportament agresiv în relația cu membrii familiei sale, sistematic a aplicat violență psihică în privința soției sale Xxxxx și a celorlalți membri ai familiei sale, manifestată prin înjurături, umiliri, tratament degradant, deteriorarea bunurilor casnice și violență fizică exprimată prin lovituri cu pumnii și picioarele peste suprafața corpului, acțiuni datorate consumului abuziv de alcool din partea primului, astfel cauzându-i părții vătămate suferință fizică și psihică.

3. Împotriva sentinței a declarat apeluri inculpatul Chicu Valeriu, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, invocând faptul că nu-și recunoaște vinovăția integral, pe infracțiunile incriminate; avocatul Panuș Liliana în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul Chicu Valeriu să fie achitat pe art. 172 alin. (2) lit. b²) și art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, iar pe celelalte două capete de acuzare să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, invocând, că atât în cadrul urmăririi penale cât și în cadrul cercetării judecătorești, Chicu Valeriu vina în comiterea infracțiunii imputate a recunoscut-o parțial; inculpatul a recunoscut că, fiind în stare de ebrietate, în toamna anului 2014, anume la 05.10.2014 a întreținut un raport sexual cu fiica sa Xxxxx, nu a impus-o să facă acest lucru, alte detalii nu-și amintește; cu fiica sa minoră, Xxxxx nu a avut niciodată nici un raport sexual, nu poate explica de ce ea a declarat așa ceva; ce ține de violența în familie față de soția sa, recunoaște parțial vina; potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 445 din 12.10.2014, la minora Xxxxx s-a constatat că himenul nu are rupturi și particularitățile lui nu permit raportul sexual fără ruperea acestuia. Careva concluzii ce ar dovedi că inculpatul și-ar fi satisfăcut pofta sexuală în forme perverse cu minora, nu a fost menționat;

acuzarea se bazează pe declarațiile unui copil cu imaginația bogată, prin probe indirecte, care nu sunt justificate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, apelurile declarate au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. Decizia instanței de apel, la 20.04.2016, 26.04.2016, 06.06.2016, 06.07.2016, 02.08.2016 și 11.08.2016 a fost atacată cu recursuri ordinare de către inculpat, care a solicitat casarea hotărârilor adoptate în partea condamnării pe art. 172 alin. (2) lit. b²) și art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, deoarece nu a comis infracțiunile menționate.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2016, au fost respinse recursurile ordinare din 06.07.2016, 02.08.2016 și 11.08.2016, ca fiind depuse peste termen. Au fost admise recursurile ordinare din 20.04.2016, 26.04.2016 și 06.06.2016, casată parțial, în latura penală, sentința Judecătoreiei Strășeni din 19 octombrie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, a fost rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Chicu Valeriu în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 78¹ Cod contravențional, fără stabilirea sancțiunii administrative în privința lui Chicu Valeriu în legătură cu expirarea termenului de prescripție, condamându-l pe Chicu Valeriu: în baza art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal - la detențiune pe viață; în baza art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal - la detențiune pe viață; în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Chicu Valeriu i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detențiune pe viață, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

7. Nefiind de acord cu hotărârile judecătorești pronunțate, condamnatul a declarat recursuri în anulare la 18 aprilie 2017, 19 iunie 2017, 23 iunie 2017, prin care a solicitat casarea hotărârilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie dispusă achitarea sa, pe motiv că, circumstanțele de fapt reținute în hotărârile de condamnare, nu corespund realității.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 02 august 2017, s-a decis inadmisibilitatea recursurilor în anulare, pe motiv că nu corespund cerințelor de formă și conținut.

9. La 19 martie 2021, condamnatul iarăși a depus recurs în anulare, prin care a solicitat casarea hotărârilor de condamnare adoptate în privința sa, cu rejudecarea cauzei și dispunerea unei expertize repetate, invocând că instanța de recurs a examinat superficial materialele cauzei.

9.1. La 02 aprilie 2021 și 23 aprilie 2021 condamnatul a depus un supliment la recurs prin care a invocat că nu a cunoscut despre probele: raportul de expertiză medico-legală nr.455 din octombrie 2014 și declarațiile părții vătămate Xxxxx la faza de interviuare în prezența d-nei Nofit Svetlana.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27 aprilie 2021, s-a decis inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de condamnatul Chicu Valeriu, în propria cauză penală, deoarece este declarat repetat.

11. Subsecvent, condamnatul Chicu Valeriu la 29 iulie 2022, a înaintat repetat cerere de apel, solicitând admiterea apelului și casarea sentinței.

12. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022 a fost respins ca inadmisibil apelul condamnatului Chicu Valeriu, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 19 octombrie 2015.

12.1. În motivarea soluției date instanța de apel a reținut că dispozițiile art. 401 alin. (1) Cod de procedură penală, expres stabilesc că, pot declara apel: procurorul, în ce privește latura penală și latura civilă; inculpatul, în ce privește latura penală și latura civilă. Sentințele de achitare sau de încetare a procesului penal pot fi atacate și în ce privește temeiurile achitării sau încetării procesului penal; partea vătămată, în ce privește latura penală; partea civilă și partea civilmente responsabilă, în ce privește latura civilă; martorul, expertul, interpretul, traducătorul și apărătorul, în ce privește cheltuielile judiciare cuvenite acestora; orice persoană ale cărei interese legitime au fost prejudiciate printr-o măsură sau printr-un act al instanței.

Astfel, având în față dispozițiile normelor legale specificate, raportate la cazul din speță, instanța de apel a constatat că condamnatul Chicu Valeriu, la etapa actuală nu mai beneficiază de dreptul de a se adresa cu cerere de apel în ordinea normei precitate și nici nu se încadrează în lista din conținutul art. 401 alin. (1) Cod de procedură penală, nefiind titular de drept de a declara apel.

Or, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2016, au fost respinse recursurile ordinare din 06.07.2016, 02.08.2016 și 11.08.2016, ca fiind depuse peste termen. Au fost admise recursurile ordinare din 20.04.2016, 26.04.2016 și 06.06.2016, casată parțial, în latura penală, sentința Judecătoriei Strășeni din 19 octombrie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, a fost rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care a fost încetat procesul penal în privința lui Chicu Valeriu în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 78¹ Cod contravențional, fără stabilirea sancțiunii administrative în privința lui Chicu Valeriu în legătură cu expirarea termenului de prescripție, condamându-l pe Chicu Valeriu: în baza art. 171 alin. (3) lit. b) Cod penal - la detențiune pe viață; în baza art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal - la detențiune pe viață; în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Chicu Valeriu i-a fost stabilită pedeapsa definitivă - detențiune pe viață, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Astfel, actul judecătoresc, este pus în executare, fiind definitiv și irevocabil, prin urmare, apelul lui Chicu Valeriu a fost respins ca inadmisibil, deoarece dânsul deja a epuizat calea ordinară de atac - apelul.

Instanța de apel a menționat că principiul securității și stabilității raporturilor juridice impune respectarea lucrului judecat al hotărârilor judecătorești irevocabile, fiind unul din elementele fundamentale ale principiului preeminenței dreptului. Precum a indicat în repetate rânduri CEDO, o soluție definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată; excepție de la acest principiu poate fi făcută doar în cazurile în care reexaminarea este necesară în virtutea circumstanțelor fundamentale și obligatorii; revizuirea nu trebuie tratată ca un recurs în anulare și nici existența a două păreri asupra aceleiași probleme nu poate servi drept temei pentru reexaminare. Din acest considerent, dreptul de exercitare a acestei căi de atac, în baza temeiurilor expres prevăzute de către legislație, trebuie valorificat cu bună-credință, și nu în scopul de a exercita un „apel camuflat”.

În concluzie, instanțele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, iar dezlegarea asupra unei probleme de drept date printr-o hotărâre irevocabilă este de natură să clarifice din acel moment acea problemă, creând speranța legitimă că ea nu va mai fi negată de o altă instanță de judecată într-o procedură ulterioară.

13. Împotriva deciziei instanței de apel declară recurs ordinar inculpatul Chicu Valeriu, prin care indicând temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 5), 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei atacate și a sentinței primei instanțe, cu transmiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive:

- instanța de apel a încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 CEDO;
- în ședința instanței de apel nu i s-a acordat dreptul de a face declarații;
- ședința a avut loc fără prezența reprezentantului legal Xxxxx;
- instanța de apel nu s-a expus asupra temeiurilor invocate în apel de către inculpat;
- recurentul solicită ca la rejudecare în instanța de apel să fie audiată Xxxxx, care are vârsta de 18 ani, pentru a stabili adevărul pe cauza penală dată;
- solicită să fie judecat conform vinovăției lui.

13.1. La data de 23 decembrie 2022 inculpatul a depus o cerere, prin care solicită ca să participe la examinarea recursului, prin intermediul teleconferinței, prin intermediul căruia dorește să facă declarații, care nu au fost făcute, în timpul urmăririi penale, aceste declarații fiind necesare pentru cauza penală.

14. Pe marginea recursului declarat, a depus referință reprezentantul părților vătămate, Xxxxx, care a solicitat respingerea acestuia, ca neîntemeiat, consideră că examinarea cauzei a fost în conformitate cu legislația și inculpatul urmează să își ispășească pedeapsa conform legii. Menționează că atât ea cât și fiicele sale pînă în prezent sunt traumatate de acțiunile inculpatului.

15. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (4) Cod de procedură penală, recursul se consideră admisibil în cazul în care acesta îndeplinește cerințele de formă și conținut, iar temeiurile invocate se încadrează în cele enumerate în art.427 Cod de procedură penală - în cazul în care este prezentă încălcarea gravă a drepturilor persoanei, iar cauza prezintă un interes deosebit pentru jurisprudență.

În sensul art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală recursul trebuie să fie motivat, iar art. 430 Cod de procedură penală indică expres cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs, în special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauză, indicând care este eroarea comisă de instanță.

Lecturând textul recursului declarat, se reține că recurentul invocă temeiurile de drept prevăzute la alin. (1) pct. 5), 6) art. 427 Cod de procedură penală și contrar normei citate nu a indicat în ce constă problema de drept și care sânt argumentele în susținerea pretențiilor sale referitor la ilegalitatea hotărârii contestate.

Conținutul recursului se rezumă doar la explicațiile oferite de inculpat în sensul dezvinovățirii acestuia în comiterea faptei prevăzute de art. 172 alin. (2) lit. b²) și art. 172 alin. (3) lit. a) Cod penal, deoarece nu s-a constatat existența faptei infracțiunilor.

Prin urmare, criticile formulate de recurent nu conțin indicii unor erori de drept și respectiv nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârilor recurate, ca fiind ilegale.

Astfel, Colegiul penal constată, că recursul ordinar declarat de inculpatul Chicu Valeriu nu întrunește condițiile legale de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze recursul cu circumstanțe în fapt și în drept care l-ar justifica sub acest aspect, întrucât potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că acesta nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Totodată, decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a devenit definitivă și irevocabilă la data 08 noiembrie 2016, prin urmare, apelul lui Chicu Valeriu depus la 29 iulie 2022 corect a fost respins ca inadmisibil de către instanța de apel, deoarece dânsul deja a epuizat calea ordinară de atac - apelul.

Argumentul inculpatului precum că „ședința a avut loc fără prezența reprezentantului legal Xxxxx”, Colegiul penal îl consideră neîntemeiat și declarativ, or, la materialele cauzei penale este cererea reprezentantului legal Xxxxx (f. d. 16, vol. IV), prin care solicită examinarea cauzei în lipsa sa, din motiv că nu dorește să participe la ședința de judecată, menționând că a suportat un stres împreună cu fetele, care nici pînă în prezent nu și-a revenit, rămînînd o traumă psihologică pe viață.

La fel, argumentul inculpatului enunțat în cererea din 23 decembrie 2022 cu privire la faptul *ca să participe la examinarea recursului prin intermediul teleconferinței*, Colegiul penal îl consideră neîntemeiat, or, potrivit art. 432 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

În acest context, Colegiul penal conchide că nu există teme legal pentru admiterea recursului ordinar și potrivit legii se impune inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

16. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul Chicu Valeriu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022, în cauza penală privindu-l pe **Chicu Valeriu Xxxxx**, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **23 februarie 2023**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie